

**ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА
ТЕХНОЛОГІЙ**
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ І ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВИХ
ВІДНОСИН СУБ'ЄКТІВ
ПІДПРИЄМНИЦТВА

Затверджено:

Протокол засідання кафедри
фінансів, обліку і оподаткування
№ 7 від 24 лютого 2025 р.

Завідувач кафедри ФОО

С.М. Шуляренко

Викладач	Колумбет Олена Петрівна Кандидат економічних наук, доцент
Посилання профіль викладача на сайті ДУІТ	Колумбет Олена Петрівна
E-mail	elenakolumbet72@gmail.com
Факультет, Кафедра	Факультет Управління і технологій/ Кафедра Фінансів, обліку і оподаткування м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 602
Консультації	Кожен понеділок з 14 до 16 м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 602 або за ZOOM посилання

Офіційна назва освітньої програми	Облік і оподаткування
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань, спеціальність	07 «Управління та адміністрування» 071 «Облік і оподаткування»»
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Цикл дисциплін професійної підготовки, вибіркова
Курс / Семестр викладання	4/8
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS / 90 загальна кількість годин
Види та кількість аудиторних занять, денна/ заочна	Лекції – 18 годин / 4 години Практичні заняття – 18 годин / 4 години
Форма контролю	Залік
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія згідно з розкладом. Мультимедійний проектор, мережа Internet.
Мова викладання	Українська

Мета вивчення дисципліни	отримання знань щодо методів регулювання фінансових відносин з використанням норм фінансового права, отримання навиків роботи з фінансово-правовими актами та вміння практичного їх застосування.
Загальні компетентності	ЗК 1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями; ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК 04. Здатність застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання СК 09. Здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування. СК11. Здатність демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави
Програмні результати навчання	ПРН 1. Демонструвати базові знання та розуміння економічних категорій, законів, причинно-наслідкових та функціональних зв'язків, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем; ПР 09. Знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати її особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах; ПРН 11. Визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні підприємств різних організаційно-правових форм власності; ПР 22. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ЧИМ ЦІКАВИЙ КУРС:

Фінансова діяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування та державних службовців при певних умовах підкоряється вимогам законодавства, а саме це діяльність громадян, юридичних осіб, держави, тобто всіх зацікавлених у стабільній, упорядкованій і ефективній роботі державних установ.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі будуть вміти:

- аналізувати практичні ситуації з використанням норм фінансового права;
- використовувати правові норми щодо валютного регулювання;
- оцінювати специфіку фінансово-правового регулювання банківської діяльності;
- використовувати положення науки фінансового права для вирішення професійних завдань;
- визначити основні загрози та вразливості, які впливають на фінансово-економічну безпеку підприємств;

підприємств;

- запропонувати практичні заходи та інструменти для управління фінансовими ризиками з метою підвищення рівня фінансово-економічної безпеки.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Тема 1. Предмет, метод, система та джерела фінансового права

Поняття фінансового права, його предмет. Наука фінансового права. Методи фінансово-правового регулювання. Зв'язок фінансового права з іншими галузями права.

Система фінансового права. Джерела фінансового права.

Тема 2. Фінансова діяльність держави, її правові аспекти

Фінанси як економічна і юридична категорія. Відмінність між державами та правовими фінансами. Види державних фінансів. Система органів управління державними фінансами.

Фінансова діяльність держави та органів місцевого самоврядування. Принципи та функції фінансової діяльності.

Методи фінансової діяльності: методи мобілізації фондів коштів; методи розподілу фондів коштів; методи використання фондів коштів. Фінансова система України та її складові: державний бюджет; місцеві фінанси, фінанси державних підприємств, установ та організацій, спеціальні фонди та кредит.

Тема 3. Фінансово-правові норми та фінансово-правові відносини

Поняття фінансово-правової норми, її ознаки. Класифікація фінансово-правових норм. Уповноважуючі, зобов'язуючі та забороняючі фінансово-правові норми. Матеріальні та процесуальні (процедурні) фінансово-правові норми. Структура фінансово-правових норм. Фінансова санація. Фінансово-правові відносини та їх особливості. Структура фінансових правовідносин. Види суб'єктів фінансових правовідносин. Правосуб'єктність учасників фінансових правовідносин та її складові елементи. Замість фінансових правовідносин.

Тема 4. Правові основи фінансового контролю в Україні

Поняття фінансового контролю та його зміст. Види фінансового контролю за часом проведення. Види фінансового контролю за формою проведення. Види фінансового контролю за сферою фінансової діяльності. Види фінансового контролю за суб'єктним складом органів, що його здійснюють. Система органів загальнодержавного фінансового контролю. Поняття аудиторського контролю. Випадки, коли проведення аудиторського контролю є обов'язковим. Методи фінансового контролю. Види ревізій.

Тема 5. Бюджетне право і бюджетний устрій України

Поняття бюджету. Бюджет як економічна, правова категорія, її матеріальний зміст. Ознаки, принципи та функції бюджету. Значення бюджету для функціонування держави, її адміністративно-територіальних утворень.

Бюджетне право. Предмет бюджетного права. Види бюджетно-правових норм, їх характеристика. Особливості бюджетних правовідносин. Система бюджетного законодавства. Перелік правовідносин, які регулюються бюджетним кодексом України.

Бюджетний устрій. Структура бюджетної системи України. Принципи, на яких ґрунтується бюджетна система України, їх характеристика.

Структура бюджетної класифікації. Класифікація доходів бюджету за бюджетною класифікацією. Класифікація видатків бюджету за бюджетною класифікацією. Класифікація фінансування бюджету та боргу за бюджетною класифікацією.

Тема 6. Бюджетний процес в Україні

Поняття бюджетного процесу. Бюджетне регулювання. Стадії бюджетного процесу. Суб'єкти бюджетно-процесуальних правовідносин.

Повноваження основних учасників бюджетно-процесуальних відносин під час складання проекту бюджету.

Розгляд проекту закону про Державний бюджет України у Верховній Раді України.

Органи, які забезпечують виконання затвердженого бюджету. Форма обслуговування державного бюджету в Україні, її зміст. Виконання Державного бюджету України. Повноваження органів, які здійснюють виконання Державного бюджету України. Повноваження Державної казначейської служби України під час виконання Державного бюджету України.

Види звітності про виконання Державного бюджету України. Сутність місячної звітності. Квартальний звіт про виконання Державного бюджету України. Річний звіт про виконання Державного бюджету України.

Тема 7. Правові засади державного кредиту

Поняття державного кредиту та державного боргу. Функції, принципи та ознаки державного кредиту. Відмінність між банківським та державним кредитом. Види й форми боргових зобов'язань, органів місцевого самоврядування. Державні позиції як основна форма державного боргу, їх система. Облігації внутрішніх державних позик, їх види та особливості випуску. Казначейські зобов'язання України.

Фінансові правовідносини у сфері державного кредиту, їх об'єкт, суб'єкт. Управління державним боргом.

Запозичення до місцевих бюджетів, порядок їх здійснення.

Поняття державних зовнішніх запозичень і зовнішнього державного боргу. Відносини України з міжнародними кредитними організаціями.

Тема 8. Правові основи страхування

Страхування як економічна і правова категорія, її матеріальний зміст. Функції страхування. Суб'єкти та об'єкти страхових правовідносин.

Страхування як предмет фінансово-правового регулювання. Види страхових фондів. Органи державної влади, які здійснюють контроль за страховою діяльністю в Україні.

Поняття обов'язкового страхування. Види обов'язкового державного страхування. Поняття й суб'єкти державного особистого страхування.

Загальнообов'язкове державне страхування: поняття, види, принципи. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.

Поняття, суб'єкти і джерела фінансування загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. Система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Тема 9. Особливості регулювання фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарювання

Сутність фінансово-економічної безпеки та її місце в системі економічної безпеки підприємства. Основні складові економічної безпеки підприємства. Індикатори фінансової безпеки держави. Регулювання фінансово-економічної безпеки підприємств. Методи механізму управління фінансово-економічною безпекою підприємства (інституційно-правові, адміністративні (організаційно-розпорядчі), економічні, організаційно-технологічні, інформаційні, соціально-психологічні). Організаційна структура управління фінансово-економічною безпекою на підприємстві.

Практичні заняття курсу передбачають розв'язок практичних ситуацій, виконання тестових завдань та модульних контрольних робіт, опитування та дискусії за темами.

Індивідуальні завдання

Для стимулювання науково-дослідницького й творчого інтересу здобувачів вищої освіти і здобуття ними навичок наукової діяльності здобувачам вищої освіти може бути запропоновано виконання рефератів за темами дисципліни у вигляді презентацій, підготовку тез доповіді. Найкращі рекомендуються до виступу на науково-практичній конференції.

Індивідуальні види робіт можуть бути змінені та доповнені за ініціативою викладача або здобувача освіти (за погодженням із викладачем).

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль – 100 балів
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру.	

Відвідування лекцій:

За відвідування кожної лекції нараховується 2 бали. Максимальна сума становить 16 балів.

Практичні заняття:

Оцінюються за активністю здобувачів освіти на заняттях, їх відповідями, доповідями та ступенем залученості у дискусії (до 5 балів).

Максимальна сума становить 5 балів за кожне заняття, 60 балів - максимальна сума.

Самостійна робота

Написання та захист реферату (тематика погоджується із викладачем) у вигляді презентації або підготовка тез доповіді на науково-практичну конференцію – 20 балів (заміняє необхідність проходження поточних тестових завдань).

Підсумковий контроль - Залік

Здобувач отримує підсумкову оцінку за результатами поточного контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач, становить 100.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни та пройшовши процедуру визнання згідно [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
82-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками
75-81		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками
64-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками
60-63		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки
35-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки
1-34		F	«Безумовно незадовільно» теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення:

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
  2. Конспект лекцій.
- Електронні ресурси бібліотеки ДУІТ: <https://library.duit.in.ua>.

Список рекомендованої літератури

Базова:

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р., К., 1996.
2. Цивільний кодекс України від 16.11.2003 р. No 435. URL: www.zakon4.rada.gov.ua.
3. Господарський кодекс України від 16.11.2003 р. No 436. URL : www.zakon4.rada.gov.ua
4. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. No 2456. URL: www.zakon4.rada.gov.ua
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. No 2755. URL: www.liga.kiev.ua
6. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. No 4495-VI URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
7. «Правила оформлення проекту закону про Державний бюджет України» : Постанова Верховної Ради України від 06.05.1996 No 170/96//. URL: www.zakon4.rada.gov.ua
8. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України // Відомості Верховної Ради України. 2018. No 9. Ст. 50. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2258-19>
9. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 7 грудня 2000 року // Відомості Верховної Ради України від 09.02.2001. 2001. No 5. Ст. 30. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/2121-14>
10. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України // Відомості Верховної Ради України. 1999. No 40. Ст. 365. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14>
11. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 р. No 215// Офіційний вісник України від 05.05.2015 2015. No 33. Стор. 27. Ст. 964. URL : [https://zakon.rada.gov.ua/go/215-2015- %D0%BF](https://zakon.rada.gov.ua/go/215-2015-%D0%BF)
12. Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України : постанова Кабінету міністрів України від 20 серп. 2014 р. No 375 // Офіційний вісник України від 05.09.2014 року. 2014. No 69. Ст. 1936. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/go/375-2014- %D0%BF](https://zakon.rada.gov.ua/go/375-2014-%D0%BF)
13. Про затвердження Порядку ведення органами Державної фіскальної служби України оперативного обліку податків і зборів, митних та інших платежів до бюджетів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Наказ Міністерства фінансів України від 07.04.2016 року No 422 // Офіційний вісник України від 10.06.2016 року. 2016. No 43. Стор. 66. Ст. 1594. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0751-16>
14. Про затвердження Порядку застосування податкової застави контролюючими органами : Наказ Міністерства фінансів України від 16.06.2017 р. No 586 // Офіційний вісник України від 04.08.2017. 2017. No 61. Стор. 61. Ст. 1891. URL : [https://zakon.rada.gov.ua/go/z0859- 17](https://zakon.rada.gov.ua/go/z0859-17)
15. Про затвердження Порядку оформлення результатів документальних перевірок дотримання законодавства України з питань податкового, валютного та іншого законодавства платниками податків : Наказ Міністерства фінансів України від 20.08.2015 р. No 727 // Офіційний вісник України. 2015. No Ст. 2985. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1300-15>.
16. Про затвердження Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання : Постанова Кабінету Міністрів України від 27 березня 2019 р. No 252 // Офіційний вісник України. 2019. No 28. Ст. 989. URL : [https://zakon.rada.gov.ua/go/252-2019- %D0%BF](https://zakon.rada.gov.ua/go/252-2019-%D0%BF).
17. Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2002 року No 228 // Офіційний вісник України від 15.03.2002 року. 2002. No 9. Ст. 414. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/go/228-2002- %D0%BF](https://zakon.rada.gov.ua/go/228-2002-%D0%BF).
18. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26 січня 1993 року // Відомості Верховної Ради України. 1993. No 13. Ст. 110. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/2939-12>

19. Про публічні закупівлі : Закон України від 25.12.2015 року // Відомості Верховної Ради України. 2016. №9. Ст. 89. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/aws/show/922-19>

20. Про Рахункову палату: Закон України від 02.07.2015 року // Офіційний вісник України від 18.08.2015 року. 2015. №63. Ст. 2074. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/576-19>

Допоміжна:

1. Ковова І.С., Колумбет О.П. Страхування в системі міжнародних автомобільних перевезень України. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. Серія: "Економічні науки". 2024. №8. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-8-10193>.

2. Талавіра Є.В., Пінчук С.С. Фінансове право. Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання. К.: ДЕТУТ, 2012. 184 с.

3. Фінансове право : підручник / О.О. Дмитрик, І.Є. Криницький, О.А. Лукашев та ін.] ; за ред. М.П. Кучерявенка, О.О. Дмитрик. Харків : Право, 2019. 416 с.

4. Письменна М.С. Державний аудит та аналіз публічних закупівель: теорія, методологія та практика : монографія. К. : Центр навчальної літератури, 2018. 452 с.

5. Податкова система: навчальний посібник електронний ресурс] / Ю. Б. Іванов, В. Ф. Тищенко, О. Є. Найдено. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 408 с.

6. Волощук М.Г. Фінансове право: навч. посіб. Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2017. 244 с.

7. Фінансове право: підручник / за заг. ред. О.П. Гетманець ; Бандурка О.М., Гетманець О.П., Жорнокуй Ю.М. та ін.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2017. 392 с. URL : <http://univd.edu.ua/science-issue/issue/2361>

8. Фінансове право: Методичні рекомендації до вивчення дисципліни для студентів спеціальності «Право». Уклад. Г.І. Вангородська. Київ-Тернопіль: КНУБА, ФОП Шпак В.Б., 2020. 42с.

Додаткова інформація

Детальнішу інформацію щодо методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи та повного списку літератури наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів ДУІТ:

[Кодекс академічної доброчесності Державного університету інфраструктури та технологій](#)

[Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Державному університеті та технологій](#)

[Положення про Комісію з академічної доброчесності у ДУІТ та Комісію з етики та управління конфліктами у сфері академічної доброчесності у ДУІТ](#)

Порушення [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#) є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним.

Списування під час контрольних заходів заборонені.

Усі письмові роботи, виконані в електронному вигляді (реферати), перевіряються на наявність плагіату згідно з [Положенням про порядок перевірки навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних наукових та інших робіт на наявність ознак академічного плагіату у ДУІТ](#). У випадках виявлення порушення – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#).

Щодо відвідування Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік) навчання може відбуватися в онлайн (або змішаній) формі за погодженням із деканом.

Неформальна освіта Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується [«Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ»](#).